

Робітнича преса в Канаді

"Безпечний і здоровий" робітничий рух в Канаді видає певне число газет і публікацій, хоча заходять деякі сумніви, чи циркуляція цих газет доходить до якогось значіння.

Всі ці видання є маловані однією і тою самою "жовтою" шиткою співпраці класу і реформізму. "Ді Кенедієн Конгрес Джорнал" є органом бюрократів Трейдс енд Лейбор Конгресу і його колонами відзеркалюють проти-робітничу ідеологію цих панків. Перш всього, він містить цілі сторони величезних оголошень кандидатівських бродягів, банків і величезних корпорацій, з яких майже всі не визнають юні, і їх робітники є досить бідно плачені.

Передові дописи цього видання є звичайно похвальними гімнами в честь таких інституцій, як Міжнародне Бюро Праці при Лізі, Нації, а редакційна сторона складається з скажених атак на комуністів і яскравих звітів з спільних конференцій з працевлаштування, як одиниць успішних розв'язань робітничих питань.

Неможливі є в цій короткій статті згадати, або навести дещо зі всіх цих так званих "робітничих" газет. Я згадаю лише про деякі найкращі "перлини".

В Монреалі архи-фейкер Гос Френк редагує домовину шмату, яка називається "Ле Монд Уврієр" ("Робітничий Світ").

Ця так звана робітнича газета в кожному своїм числі друкує статті, в яких вихвалює повід небеса визначних капіталістичних державних мужів. Найбільш реакційні фашисти знаходять в неї велике призначення. Наприклад, в числі з 14. вересня, на самій середній першій сторони є стаття про "достойного" Луїса Колера, визначного редакційного судю. Більша частина англійських статей чи дописів в цій газеті є писані реакційним консервативним адвокатом і політикером, який називається Бенард Роз. Трудно знайти в цій газеті новинку або статтю, які вказували б на якусь подібність до робітничої газети.

"Ді Алберта Лейбор Нюс" і "Ді Лейбор Стейтсмен" (Бритіш Колумбія) є подібні до вище згаданої газети, хіба з тою різницею, що вони вживають на заході прогресивної фразеології з огляду на факт, що тамашні робітники, беручи на загал, є поступовішими. В "Алберта Лейбор Нюс" з 14. вересня є стаття, яка представляє погляд цієї, як також інших подібних "робітничих"

газет. Статтю написав Томас П. Говард, секретар "Юнайтед Трейдс енд Лейбор Кавсид" південної Австралії. Стаття піддрежує арбітрацію, як лік на робітничі жалі і недомагання і є спрямована проти спроб австралійського уряду скасувати закон про угоду і арбітрацію. Уряд Австралії говорить, що арбітраційний закон причинився до посилення індустріального неспокою. В своїх спробах переконати уряд, що так воно не є, Говард опривдає про відому боротьбу бовіевих австралійських док-во робітників.

"Дійсними малоконтентами були робітники, які працюють в доках. Позбавити решту промисловий арбітраційної системи й дати так звані малоконтентами єдиною користь такої системи, є на підставі повшого твердження уряду цілком не-логічно і абсурдом".

Далі він каже, що урядові арбітраційні системи, показавши злими, бо не було координації, і закінчує: "Координація між системами, а не скасування одної, принесе нас ближче до мети, до якої стремить кожний правильно думаючий робітник і працевладець. Індустріальний добробут... В який спосіб можна що координацію осангути?.. Через конференції представників федераций робітників і працевладець..."

"Оце є вічно стара історія в цих "робітничих" шматі! Не треба більше боротьби, але сердечна розмова з босами. Майже в кожній з цих газет популяризується план монізізму. Стаття, яку написав про це недавно Бен Тилет, передруковується всюди. Юні і заняті ний планами будування капіталістичної продукції, усуненням витрат, коротко кажучи, вони стали прихвостнем компаній. Такими методами розв'язують вони робітничі питання! В результаті, посилення експлуатації і безробіття та спроби зробити робітничу організацію безпомічними пере-крізами капіталістичної економіки, які зростають..."

Окрім вище наведених газет, ми маємо звичайні соціал-демократичні газети: "Ді Віклі Нюс", орган Незалежної Партії Праці у Вінніпегу, є одною з них. Ще є певне число робітничих, які дійсно думають, що Н.П.П. є радикальною. Вони це вживають таких людей, як Джим Вудсворт, Вільям Айвенс і Джан Квін з днями боротьби в 1919 році. Вони ще не вірять, що ці панове перейшли звичайну дорогу соціал-демократичних опортуністичних

політикерів.

У "Віклі Нюс", в числі з 6. вересня, є поміщена редакційна стаття, в якій вихвалюється здібності Дж. Г. Томаса з нагоди його візиту до Канади, який властиво грав тут ролю агента британських фабрикантів. Тут цитуємо дещо з цих похвал:

"Він, себто Томас, виглядає перенятий догнєвою постановою кинути назад в зуби Чорчила його блазневий визов: "Робітники не є здібні правити". Що більше, пан Томас дійсно співчуває з тим, як терплять нужду в Британії. Про це не може бути найменшого сумніву. Коли він говорив про ті страждання, які треба перенести, він прямо топиться від щирости і симпатії зглядом нещасних його власної класи. Але його щирість не є щирістю ласкавого родича. Ми віримо, що він підірине гострі кроки проти тих, які самі собі не хочуть помилити. Він знає, що безробіття є тою хоробою, яка нищить душу. Через ціле своє життя зв'язку з робітниками він бачить їх нужність і незалежність годовану урядовою допомогою".

Отже пан Томас, приїздити до Канади, щоб продати британського виробу товари і в такий спосіб розв'язати питання безробіття у Великій Британії! Це є нова робітничка економіка, винайдена Бритійською Партією Праці і Малювана її реформістами в Канаді, Незалежною Партією Праці.

В тім самім числі газети посыл до домініального парламенту Джимі Вудсворт написав "гарну" статтю про наших американських сусідів. Важним є те, що Джимі відкрив слідує:

"Американська політична організація не відає себе так охоче незалежній політичній акції, як британська. (Зауважте, він не згадує про політичну акцію робітничої класи, Джимі репрезентує інтереси всіх класів). Отже є якась підстава для програми американського робітничого руху, яку нам тяжко зрозуміти в цій країні! Джимі є готовий прихвалювати зі всього рода опортуністам!

Вінніпег гордиться двома "робітничими" часописами! Окрім "Віклі Нюс", є ще гемблзський "О.Б.Ю. Бюлетин", який ритає кожного тижня цілі колонами очеренів, брехонів і ненависті проти Радянського Союзу і комуністів. Цей "Бюлетин" ширить комбінацію рядового опортунізму прикрити синдикалізмом.

ЩО ВИ ЗРОБИЛИ ВЖЕ ДЛЯ ПІДГОТОВНИ ЛИСТОПАДОВОЇ КАМПАНІЇ?

За два тижні — листопад! Листопад — це місяць допомоги українській робітничо-фермерській пресі в Канаді. Це вже, що називається, увійшло в традицію, бо давно вже з року на рік всі ми працюємо в листопаді для своєї преси.

Минулого листопада купили ми своїй пресі нову пресову машину. Тим купном ми дуже поліпшили технічний бік справи нашої преси, але вищербили матеріальний її стан.

Цього листопада ми мусимо ту шербину залатати дружною працею на користь нашої преси:

Приднуючи її тисячі нових передплатників!
Вирівнюючи залегу передплату!
Відновлюючи передплату на слідууючі рік!
Складаючи й збираючи пресовий фонд!
Як до цього взятися?
Організації повинні вчасно впливати переведення кампанії у своїх місцевостях, влаштуваючи представлення, концерти, мітинги.

Кожний член і кожна членкиня ТУРФДім, Жіночої Секції, Секції Молоді й Робітничого Запозомого Товариства повинні взяти активну участь в тій кампанії, приднуючи своєї пресі нових читачів. Приднуючи-ж своїй пресі нових читачів, кожний член і членкиня повинні в першу чергу самі бути передплатниками своєї преси.

Кожний читач "Укр. Роб. Вістей", "Фармерського Життя", "Робітниця" та "Світу Молоді" повинні з поодиноким постановити приднати в листопаді хоч по одному новому передплатникові для тої газети, яку вони читають.

5,000 нових передплатників для "Українських Робітничих Вістей" в листопаді — це на нашу думку число, яке ми повинні приднати!

Хто є за це?

Немає сумніву, що Н.П.П. з близьким політичним союзником О.В.Ю. без огляду на факт, що "О.В.Ю. Бюлетин" останніми часами був трохи поручі Бритійської Партії Праці. Він передруковує більшу частину свого матеріалу з реформістичних журналів таких, як "Ді Форвард" і "Ді Ню Лідер". Ідеологічно він належить до того самого табору, що й інші реформістичні газети.

Окрім регулярних журналів і газет Америк. Федераций Праці, кожний Трейдс енд Лейбор Кавсид видає своє річне число на Лейбор Дей. Воно складається з цілої серії оголошень великих корпорацій, сполучених з значними ширими бажаннями і поздоровленнями, які є формою отворення конвенції А.Ф.П. Нема хіба потреби згадувати, що в цих річних числах бракує боевого духа.

Всеканадійський Конгрес Праці видає кілька журналів і одну газету. Маємо "Кенедієн Юніоніст", орган В.К.П., "Ді Кенедієн Рейлрод Емплої Монітінг" і "Ді Кенедієн Трейд Юніоніст", тижневий часопис.

В есенції, теорії пропаганди, новими виданнями не ризикують видати тих, які пропагує А.Ф.П. Всі вчать принципів монізізму й імперіалізму. Орган Всеканадійського Конгресу Праці диває реакційним канадійським націоналізмом і ширить ідею, що кудування в Канаді товариш канадійського виробу розв'яже робітничі питання. Спротив о-

ВІСТІ З ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

СТРАЙК У ЗАДВІРЮ ЗАКІНЧИВСЯ ПЕРЕМОГОЮ РОБІТНИКІВ.

Сім тижнів тривав страйк хемічних робітників у Задвірю в Перемишлянщині на фабриці, де імпрегують телеграфічні стовпи й залізничні підклади. До страйку стало 150 робітників кваліфікованих і денних. Боротьба була дуже тяжка, бо підприємці рішили за всяку ціну зломити страйк. Спрваждалувано аж чотири партії страйколомів по 20 — 30 чоловік, але, супроти рішучої постави страйкуючих, страйколомів не могли приступити до праці.

Поліція арештувала понад 20 робітників. В дні 23. серпня підприємці покинув робітничих представників і після переговорів заключено угоду. За підстави цієї угоди відвищено заробітну плату дещим робітникам о 5 процент, при кітлах о 10 процент, при телеграфічних стовпах о 18 процент і 25 процент (залежно від довжини стовпа) призначено професійну спілку і платну відпустку один тиждень річно. Жонаті дістали підвишку квартирового з 6 злотих на 8, а нежонаті з 4 на 6 злотих. Крім того кожний робітник дістане літом по 4 сотнарі вугля, а зимою по 6.

Перед страйком взагалі вугля робітники не діставали. Перед приступленням до праці страйкуючі зажадали ще звільнення всіх попередньо арештованих робітників. Але замість їх звільнити, арештовано 25. серпня ще 12 нових. І ці нові арешти не зломали робітників. Робітники страйкували далі. Страйк закінчено ошійо 31. серпня, коли золочівський суд звільнив всіх арештованих.

МАРЕВО ГОЛОДУ В ПОЛЬЩІ

Цьогорічні катастрофи обнизили видатність живих в Польщі, які випали нижче середніх. В деяких околицях уже тепер, оце безпосередньо після живих, лютує червоний

страйк класової війни. Він відважно мобілізує маси робітників проти імперіалістичної війни, говорить правду про Радійський Союз і визнає робітників боронити їхню батьківщину, Радійський Союз. Він викриває угодовських гіпокрітів, які прикривають плани творців війни, він кличе неорганізованих боротися за організацію, проти обниження плати і раціоналізації. "Воркер" є зброєю революційної робітничої класи проти капіталізму.

тиф та інші пошесні недуги. В текстільному лодзькому районі щодня вмирає кількадесть осіб на ріжні пошести, а у варшавській околиці за кілька днів 500 осіб захворіло на черевний тиф. Пошести поширюються далі, бо санітарні державні установи недомагають на цілій лінії із-за недостачі гроша.

ЗНУЩАННЯ З УЧИТЕЛІВ ТА УЧНІВ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ.

Львівський окружний відділ освіти цими днями провів чистку української державної гімназії у Тарнополі, що була ще єдиною українською середньою школою в цілій Західній Україні. Багато вчителів переведено, а багато зовсім звільнено з посади, багато учнів заарештовано. За рік поліція провела втретє масові тріски та арешти поміж її учнів, що сиділи у в'язниці по 3 місяці за обвинуванням у державній зраді. Багато учнів засуджено судом на 2 і більше років в'язниці. Учнів масами викладається з гімназії без права вступу до інших шкіл. Тепер замість українських вчителів буде насаджено польських. Зовсім так, як було за царату в бувшій Росії.

БЕЗРОБІТТЯ НА ГУЦУЛЬЩИНІ.

Гуцульщина цього року терпить велику нужду. Її грознє голод. Деревні лісові фірми і ганцарі деревом застановили рубання лісів в Косівщині і в Надвірнянщині. Тисячі дісових робітників не мають заробітку і попадають в крайню розпущу.

"Галицька Акці. Спілка", яка має дозвіл на сплав дерева Черемошем, не об'єднела берегів Черемоша тамами, а нармадивши велику скількість дароб, спричинила підчас повені великі спустошення селянських гуртків. Через те прийшло до знищення руслі Черемошу, так що нині не можна пускати даробів, а через те кількості даробників є без хулинка хліба. Черемош починає підчас повені дороги і громадам понад Черемошем грозить голодова смерть.

ЕПІДЕМІЯ ТИФУ В ВАРШАВІ.

За повідомленнями газет, у Варшаві виникла епідемія черевного тифу. Зареєстровано вже 250 захворувань. Епідемія може набрати ще більших розмірів, бо в наслідок браку місяць в лікарнях тифозні лікуються вдома.

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!

ЗБІРКА ОПОВІДАнь ДЖЕКА ЛОНДОНА

ВОРОГ УСЬОМУ СВІТОВІ.

(Продовження)

Нещасного Глюка засуджено на довічне ув'язнення в Сан Квентинській тюрмі; та репортери й публіка парикади, називали присуд не правильним, бо, на їхню думку, треба було вистежити йому смертний вирок.

Посадили Глюка в Сан Квентинську тюрму 17. жовтня 1929 року. Це було на тридцять четвертому році його життя. За три з половиною роки ув'язнення, він мав час поміркувати про людську несправедливість. Отже в ньому глибоко вкоренилася страшенна ненависть до всього людства. За цей же час він написав славетний трактат "Людська мораль", знамениту брошуру "Розумний злозинець" і виробив свій жахливий і потворний план помсти. На знаряддя помсти його наштовхнув один випадок, що трапився в його галванно-пластичній майстерні. Він потім признався на суді, що, сидючи в тюрмі, теоретично розробив кожну дрібницю так, що звільнившись, міг негайно розпочати свою помсту.

Пого звільнення справило цілу сенсацію. Але його, як годиться, заочно зволькали

буквоїди-законники. Першого лютого 1932 р., Тим Гезвел (вигривала людина) був підстрілений, коли пробував пограбувати одного громадянина на Підмонт Гайр. Тим Гезвел три дні був при смерті і за цей час це тільки признався в убивстві Айрїни Теклі, а й дав переконуючі докази тому. Берг Денікер, що вмирав від сухот у Фолсомській тюрмі, був залучаний у цю справу, як співучасник, і теж признався. Ми не можемо тепер згадати, чому тоді ще зволькали й тальмували судову справу. У лютому доведено, що Еміль Глюк невинний, а проте його звільнено тільки в жовтні. Вісім місяців помилково-засуджений мусів терпіти незаслужену кару. Це безперечно не сприяло розвитку його лагідности та веселости і ми можемо добре уявити, яка туга роз'їдала його душу протягом тих жахливих вісьмох місяців.

Вийшовши на волю в жовтні 1932 року, він, як звичайно, знову став об'єктом для журналістів. Газети, замість, щоб висловити глибокий жалі і далі переслідували його. Найбільше дошукляв "Санфранциський Вісник". Видавець газети Джан Гартвел розробив геніяльну теорію, доводячи, що обидва злозінці вказали неправду, і що кінець кінцем за вбивство Айрїни Теклі мусить відповідати Глюк. Гартвел загинув. Шербур теж загинув, а поліцей Філіпс був прострелений у ногу й мусів звільнитися із'овленської поліції.

Убивство Гартвела довго було заємницею. Він був'сам у своїй редакторській конторі. Конторський хлопеч почув револьверний постріл і, кинувшись до контори, побачив Гарт-

вела, що доходив у своєму крисілі. Поліція збентежилась, бо він не тільки був убитий із свого револьвера, а й револьвер вистрілив із шухляди його контори. Кулі пробила шухляду й пройшла далеко в тіло. Поліція відкинула думку про самогубство, а вбивства і присутити не можна було, і всі напади скеровано на Компанію Бездимного Пороху "Евріка". Поліція пояснила, що порох вибухнув сам, і хеміків цієї компанії дуже картали на допиті. Та хіба це поліція могла знати, що навпроти в Торговому Будинкові Еміль Глюк наймає кімнату № 633 і був там якраз тоді, коли таємниче вистрілив револьвер Гартвела.

Тоді ще не зв'язували смерті Гартвела зі смертю Вільяма Шербурна. Шербурн жив у будинкові, якого збудував для Айрїни Теклі. Одного ранку в січні 1933 року його знайдено мертвого. Слєдство вирішило, що це було самогубство, бо він був убитий із'власного револьвера. Тієї-ж ночі трапився цікавий випадок: підстрілено поліцей Філіпса, що стояв на хіднику біля дому Шербурного. Поліцей додів до телефону на розі вулиці, й викликав негайну допомогу. Він жалівся, що хтось стріляв у нього задуу й влучив у ногу. Ногу прострілено трьома кулями 38 калібру, і її треба було відрізати. Та коли поліція вивчила, що він сам себе поранив із'власного револьвера, його підняли на сміх і напали, що він був тоді п'яний. І хоч як він запевняв, що не брав і краплі в рот, і що револьвер був у нього в кабури, що він і пальцем не торкався до нього, його звільнено з посади. Шість років потому визнання

Глюкове — виправдало нещасного полісмена; він і досі живий і здоровий й бдерже чималу пенсію від міського самоврядування.

Помстившись над своїми безпосередніми ворогами, Еміль Глюк почав шукати ширшого поля діяльності, але найдуже ненавидів він журналістів та поліцію. Поки він сидів у в'язниці, то наростали прибутки з патента на винахід запалювача для газолінових машин, а тепер вони ще не рік, то зростаєли. Він був незалежний і мав змогу скрізь по світах мандрувати й носити свою потворну жадобу помсти. Він став маніяком і анархістом, тільки не філософом-анархістом, а анархістом-терористом. Мабути і це визначення не є відповідне: краще назвати його нігілістом або руйнівцем. Відомо, що він не був зв'язаний ні з якою групою терористів і руйнацій, які він зчинив, були в тисячу разів більші, ніж ті, що заподіяли всі терористи цілого світу.

Свій від'їзд із Каліфорнії він відзначив, висадившись в повітря форт Мейсон. У своєму виказі він згадував про це, як про невеликий експеримент — пробу руки. Протягом вісьмох років Глюк мандрував по світу, здемиче тероризуючи, руйнуючи майна на сотні мільйонів доларів і винищуючи незчисленну силу людей. Єдиним позитивним наслідком його жахливих вчинків було знислення терористів. Що-разу якогось його виступу поліція облявно забирає терористів усієї околиці, і чимало з них каралося на горло. В одному Римі після вбивства італійського короля, страчено сімнадцять осіб. (Далі буде.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮДНОУЙТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ Я ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиниць український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиниць дійсно фермерський український часопис в Канаді, що боронить інтереси працюючого фермерства. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиниць журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить для рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"СВІТ МОЛОДІ" — одиниць журнал в українській мові для української роб-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на повні часописи й журнали посилайте або на їхню кожною часописку зокрема, або на їхній й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N Ltd.

Cor. Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.